

“Gezmek insanı alçakgönüllü yapar. Dünyada aslında ne kadar da küçük bir yer kapladığımızı görmüş oluruz.” Gustave Flaubert

KOTOR GEZİ REHBERİ;

Karadağ'ın en güzel şehri olan Kotor; Balkanlar turumun Mostar'dan sonraki, Budva'dan önceki durağıydı. Tüm Balkan şehirleri arasında en çok beğendiğim ilk üç şehirden birisi ve kesinlikle tekrar tekrar gitmek isteyeceğim nadir şehirlerden diyebilirim. Muhtemelen sizlerin de Karadağ denilince aklınıza gelen ilk şehir Kotor olacaktır zira ülkenin en popüler, en fazla ziyaretçi çeken şehri burası. Genellikle Balkan turlarında rotaya 1-2 günlük olacak şekilde dahil ediliyor ancak bana göre Kotor'da kesinlikle çok daha fazla zaman geçirilmeli. Ben gidip gördükten sonra arkadaşlarıma ve yakın çevreme hep şu öneride bulundum: “Kotor ve Budva'yı Balkan turuna dahil edip harcamaktansa, sadece bu iki şehir için yaz mevsiminde 1 haftanızı ayırın ve gidip hem deniz tatili yapın hem de doğaya, kültüre, tarihe doyun.”

Kotor, vize istemeyen Karadağ'ın bir şehri olduğu için son yıllarda özellikle Türk vatandaşları tarafından oldukça fazla tercih edilen bir destinasyon. Deniz, kum, güneş, doğa, tarih, yeme-içme, kültürel etkinlikler, çeşitli aktiviteler ve daha fazlası. Kısaca her türlü beklentinizi karşılayabilecek nitelikte bir şehir. Sadece yaz mevsiminde değil, yılın her dönemi Kotor iyi bir seçenektir. Hafta sonu kaçamağı yapmak isteyenler için de adeta biçilmiş kaftan; hele bir de Perşembe ve Cuma'yı bağlarsanız, 2 gün Kotor ve 2 gün Budva olacak şekilde sizi fazlasıyla memnun edecek bir mini tatil yapabilirsiniz. Sadece Cumartesi ve Pazar günleri izin kullanabiliyor olsanız bile Kotor; hem yakın hem vizesiz olması hem de çok fazla alternatif sunuyor olması sebebiyle şu an en uygun adreslerden birisi.

Kotor ile alakalı detaylı bilgileri aşağıda paylaşacağım ancak Kotor'a geçmeden önce Karadağ'ı tanımamız gerekiyor. Balkanların parlayan yıldızı Montenegro ya da bizim bildiğimiz adı ile (İtalyanca Monte: Dağ ve Negro: Kara anlamına geliyor) Karadağ; Adriyatik Denizi'ne kıyısı olan, AB adayı olmasından dolayı para birimi olarak Euro kullanan ve turizm sektöründe büyük bir atılım gerçekleştiren küçük bir Balkan ülkesi. 2025 yılından önce Avrupa Birliği'ne girmesi bekleniyor, bu yüzden başta Türk vatandaşları olmak üzere çevre ülkelerin iş adamları tarafından son zamanların en gözde yatırım ülkesi olarak görülüyor. Hatırı sayılır ölçüde yatırım alan, şirket kurulan ve özellikle emlak sektörü açısından hayli rağbet gösterilen bir ülke. Orta ölçekte bir şirket kurulması veya belirlenen miktarın üzerinde yatırım yapılarak emlak alınması şartıyla vatandaşlık verildiği için de özellikle Türk vatandaşlarının gözdesi olmuş durumda.

Arnavutluk, Bosna Hersek, Sırbistan, Hırvatistan ve Kosova ile sınırı olan, dağların ve tepelerin arasında kalan ayrıca Adriyatik Denizi'ne de kıyısı olan Karadağ tam anlamı ile ilk olarak 7. yüzyılda Sırlar tarafından yerleşim yeri yapılmış. Osmanlı döneminde, Venedik Cumhuriyetine bağlı olan Karadağ; ilk önce I. Murad, daha sonra da 2. Bayezid tarafından kuşatılmış ancak ele geçirilememiş. Fatih Sultan Mehmet döneminde ise kuşatma sağlanarak Karadağ tam anlamı ile Osmanlı hakimiyeti altına girmiş Rumeli Beylerbeyliğine bağlı bir sancak yapılmış. Uzun bir süre Osmanlı egemenliği altında kaldıktan sonra 1877 yılında yaşanan Osmanlı-Rusya Savaşı'nda Karadağ, Rusya için savaşmış ve savaş sonrasında imzalanan Ayastefanos ve Berlin antlaşmaları ile bağımsızlığını kazanmış. Yugoslavya'nın dağılması sonucu Sırbistan ile birlikte 2003 yılında federatif yönetime geçen ve 2006 yılında yapılan referandum sonrasında ise bu yönetim birliğinden ayrılarak farklı bir devlet statüsü kazanan Karadağ'ın resmi dili Karadağca ancak en fazla konuşulan dil Sırpça ve ardından da Boşnakça. Tarih boyunca Venedik Cumhuriyetinden ve Osmanlı İmparatorluğu'ndan hem kültürel hem de mimari açıdan fazlaca etkilenmiş bir ülke. Ülke nüfusunun %60'ı Ortodoks Hıristiyan olan Sırlar ve Karadağlılar, kalan %40 ise Müslüman Arnavut ve Boşnaklar.

Karadağ, Adriyatik Denizi'ne kıyısı olması sebebiyle hem daha uygun fiyatlı deniz tatili yapmak isteyen Avrupalılar hem de farklı bir kültürü yakından tanımak isteyen Türk vatandaşları tarafından tercih ediliyor. Para birimi Euro olmasına rağmen diğer Avrupa ülkelerinden daha ucuz, bu yüzden de her yıl milyonlarca turisti kendine çekiyor.

ULAŞIM: Kotor'a ulaşmak için birçok farklı alternatifiniz mevcut. Kotor'da havalimanı yok ama 8 kilometre uzaklıkta bulunan Tivat şehrine ait havalimanı uluslararası uçuşlar için kullanılıyor. Eğer ülkemizden havayolu ile gitmek istiyorsanız Air Serbia firması ile Belgrad aktarmalı olarak yaklaşık 900-1000 Türk Lirasına bilet alıp Tivat Havalimanı'na inebilirsiniz. Eğer Balkan turunuzun Sırbistan'dan sonraki durağı olacaksa Belgrad'dan direkt uçuş ile kolayca Tivat'a ulaşabilir, indikten sonra taksi ile Kotor'a geçebilirsiniz. Havayolu kullanacak olanlar için bir diğer seçenek ise Türk Hava Yolları ile Podgorica'ya uçmak ve ardından otobüsle Kotor'a geçmek. İstanbul-Podgorica biletleri 1000-1200 Türk Lirası civarında. Podgorica'da indikten sonra taksi ile otobüs terminaline geçmeniz ve otobüse binmeniz gerekiyor, Podgorica-Kotor otobüs bileti ücreti 10 Euro ve yolculuk yaklaşık 1 saat sürüyor.

Kotor benim Mostar'dan sonraki durağımdı. Yani ben Bosna Hersek'ten geçtim. Eskiden Mostar-Kotor arası sefer düzenleyen otobüsler, bir Hırvatistan şehri olan Dubrovnik'e uğramadan Kotor'a gitmiyordu. Bunun için de Schengen Vizesine veya yeşil pasaporta sahip olmanız gerekiyordu ancak günümüzde birçok firmanın Hırvatistan sınırından geçmeden direkt olarak Kotor'a giden seferi mevcut. Eğer siz de Mostar'dan geçmeyi düşünüyorsanız; Mostar otobüs terminaline gidin, gişede duran görevliye Kotor'a gitmek istediğinizi ancak Dubrovnik'e uğramayan sefer olmasını gerektiğini söyleyin ve biletinizi alın. Eğer iletişim problemi yaşarsanız "NO DUBROVNIK" veya "NO CROATIA" demeniz yeterli olacaktır. Ben aynen bu şekilde yaptım ve bana **Lalatovic Travel** firmasına ait, direkt Kotor'a giden sefer için bilet verdiler. Bilet ücreti 25 Euro ve yolculuk ise Hırvatistan'a girmemek adına dağ

yollarından gidildiği için yaklaşık 7-8 saat sürüyor. Gümrük geçişi çok rahat; görevli polis otobüsün içine geliyor, pasaportları topluyor ve mühürleyip geri getiriyor. Bu işlem ortalama 20-25 dakika sürüyor. Kotor'dan sonra muhtemelen sıradaki durağınız Budva olacak, Kotor-Budva arasında her yarım saatte bir sefer düzenleniyor. Bilet ücreti 3 Euro ve yolculuk 1 saat sürüyor. Eğer Tivat veya Herceg Novi şehirlerinden sonra geçecekseniz de aynı şekilde her yarım saatte bir otobüs var ve mesafe çok yakın. Kotor otobüs terminali şehir merkezine çok yakın, yürüyerek 5-10 dakika içinde old town denilen eski şehir bölgesine girmiş olacaksınız. Buradan sonra da muhtemelen konaklama yapacağınız yer eski şehir bölgesi içinde olacağı için otelinize veya hostelinize ulaşmanız maksimum 20 dakikanızı alacaktır.

Mostar otobüs terminali de şehir merkezine çok yakın, dilerseniz 1 gün öncesinden gidebilir ve Kotor biletinizi alabilirsiniz. Eğer biletinizi online almak istiyorsanız; Balkanlar genelinde otobüs biletlerini <https://www.balkanviator.com/tr/>, <https://www.busbud.com/> ve <https://busticket4.me/> adreslerinden satın alabilirsiniz. Dilerseniz bu adreslerden otobüs seferlerini öğrenebilir, ardından terminal içerisinde bulunan gişeden de biletinizi alabilirsiniz. Biletinizi online alırsanız mutlaka çıktısını yanınızda bulundurun derim çünkü genellikle otobüs kaptanları telefonda gösterilen biletlere itibar etmiyor. Unutmadan ekleyeyim; bir diğer ulaşım seçeneği de Blablacar isimli uygulama; kalkış ve varış yerini seçerek sizinle aynı tarihlerde özel aracı ile seyahat edecek birine uygun bir ücret ödeyerek yol arkadaşı olabilirsiniz. Yolculuk aramak için <https://www.blablacar.com.tr/> adresini ziyaret edebilirsiniz. Özellikle uzun mesafe yolculuklarda kurtarıcınız olabilir.

KONAKLAMA: Ben seyahatlerimde hem daha ucuz hem de ortamının aşırı eğlenceli olması nedeniyle hostellerde konaklamayı tercih ediyorum ve sizlere de kesinlikle böyle yapmanızı tavsiye ediyorum. Kotor'a gitmeden önce hosteller ile alakalı biraz araştırma yaptım ve **Old Town Hostel East Wing** isimli hostelde karar kıldım. Zaten sizler de biraz araştırma yaparsanız buranın Kotor'da konaklama yapabileceğiniz en iyi hostel olduğunu göreceksiniz. Old Town içerisinde yer alan tarihi bir konaktan dönüştürülmüş, yüzme havuzu dahil her türlü imkanı bulabileceğiniz muhteşem bir hostel. 3 farklı bina ile hizmet veriyorlar ve binaların hepsi de birbirinden güzel. Neredeyse her akşam köpük partisi, mangal partisi, beer pong ve pub crawl gibi farklı etkinlik düzenleniyor. Fiyatları da 3-5 Euro civarı yani gayet makul. Sadece akşamları değil gündüzleri de piknik, yürüyüş turları, tekne turları, trekking turları, bisiklet turları vs. düzenleniyor ve bunların fiyatları da oldukça uygun oluyor. Uzun lafın kisası; eğer Kotor'a giderseniz bu hostelde konaklayın, kesinlikle pişman olmayacaksınız. Gecelik fiyatı 15 Euro, eğer burayı beğenmemişseniz diğer hostel seçeneklerini <https://www.hostelworld.com/1/> adresinden ve otel seçeneklerini ise <https://www.booking.com/> adresinden kontrol edebilirsiniz. Eğer hostelde konaklamak size göre değilse ve yıldızlı otellerin ücretlerine de bütçeniz yetmiyorsa; Kotor ile Donji Stoliv kasabası arasında birçok kiralık ev bulunuyor. Özellikle kalabalık gruplar için ideal. Böyle bir düşünceniz varsa ve online rezervasyon yapmayacaksanız, mutlaka girişte pazarlık yapın. Eğer aracınız varsa veya otobüsle gider gelirim diyorsanız Kotor'un yan komşuları olan Perast ve Dobrota'da bulunan apartlarda da konaklama yapabilirsiniz. Denize girmek için ayrıca bir

yer aramak zorunda da kalmazsınız çünkü bölgenin en iyi plajları bu kasabalarda bulunuyor. Apartların birçoğu deniz kenarında bulunuyor ve aynı şekilde sessiz, sakin bir ortamda, manzara eşliğinde akşam yemeği yemek için de en ideal yerler bu kasabalar. Kiralık apartları da <https://www.booking.com/> adresinden kontrol edebilirsiniz.

YEME-İÇME: Kotor, yeme-içme konusunda oldukça fazla alternatif sunabilen ve fiyat konusunda da birçok Avrupa şehriden daha uygun olan bir şehir. Tabi bu uygunluk Euro ile maaş alıp Kotor'a tatile gelen Avrupalılar veya Amerikalılar için geçerli çünkü Türk Lirası kazanıyorsanız, şehir ne kadar ucuz olursa olsun Euro ile ödeme yapacağınız için size genel anlamda pahalı gelecektir. Bu konuda baştan anlaşalım. Eğer benim konaklama yaptığım **Old Town Hostel East Wing** isimli hosteli tercih ederseniz 5 Euro karşılığında akşam yemeği yiyebilir ve kahvaltayı da bedavaya getirebilirsiniz, bu seçenek kesinlikle aklınızda bulunsun çünkü 5 Euro'ya Kotor'un hiçbir yerinde et, tavuk veya pizza yiyemezsiniz. Karadağ mutfağı için Sırp ve İtalyan mutfağının karışımı diyebiliriz, bu yüzden neredeyse bütün yemekler domuz eti ile yapılıyor ve et yemeklerinin haricinde Kotor'da da en fazla tercih edilen alternatifler ise deniz mahsulleri, makarna ve pizza çeşitleri. Her sokakta mutlaka en az bir tane pizzacı görebilirsiniz. Take away denilen, ayakta satış yapılan pizzacıardan büyük bir dilim pizzayı 1-2 Euro'ya alabilir, deniz kenarına oturup manzaraya karşı afiyetle yiyebilirsiniz. Eğer restoranda oturarak pizza yemek isterseniz orta boy pizza fiyatları 8-15 Euro arasında değişiyor. Yanına da bira sipariş edeyim dersanız 4 Euro, kola içeyim dersanız hesaba 3 Euro daha ekleyin. İtalyan mutfağı Kotor'da oldukça başarılı bu yüzden herhangi bir yerde yiyeceğiniz pizza, başka bir ülkede yediğiniz pizzaların çoğundan güzel olacaktır. Pizza için en iyi ve en popüler adreslerden birisi Stari Grad yani eski şehir bölgesinde göreceğiniz **Pronto Pizza**. Tarihi bir mekana kurulan bu pizzacıdan 2 Euro'ya dilim pizza alabilir veya içeride oturup 8-10 Euro'ya tam pizza sipariş edebilirsiniz. Pizza yemek isteyenler için bir diğer alternatif ise yine Stari Grad içerisinde göreceğiniz **Bocalibre** isimli İtalyan restoranı. Menülerinde soslu makarnalar, pizzalar ve kendilerine özgü pide çeşitleri bulunuyor ve hem yerel halk hem de turistler tarafından en fazla tercih edilen yerlerden birisi. Sadece pizza ve makarna değil aynı zamanda şehrin en iyi ev yapımı tiramisu tatlısını da burada yiyebilirsiniz. Şehrin en ünlü et restoranı; aslında bir kasap olan **Tanjga Family Restaurant**. Otobüs terminaline çok yakın bir konumda, Stari Grad dışında bulunan bu aile restoranında Kotor'un en lezzetleri etlerini, oldukça uygun fiyatlara dev porsiyonlar halinde yiyebilirsiniz. Kime sorarsanız sorun, ızgara ile alakalı tavsiye edeceği yer burası olur. Sadece domuz eti değil aynı zamanda dana ve tavuk eti de satılıyor, bu yüzden içiniz rahat olsun. Mutlaka bir öğününüzü burada değerlendirin derim, porsiyonlar meze ile birlikte 8-10 Euro civarı. Karadağ'a özgü olan ancak diğer Balkan şehirlerinde de örneklerini görebileceğiniz **Konoba** denilen geleneksel restoranların birinde yemek yemeden dönmemelisiniz. Konobaların çoğu aile işletmesi bu yüzden hem samimi bir ortama sahip hem de fiyatlar makul düzeyde. **Konoba Portun** isimli restoran Kotor şehir merkezine yaklaşık 10 kilometre uzaklıkta, Dobrota denilen yerde bulunuyor. Deniz kenarında iskelesi olan, muhteşem bir körfez manzarasına sahip şık bir restoran. Şehrin en popüler deniz kenarı restoranlarından birisi olduğu için gitmeden önce mutlaka rezervasyon yaptırmanız gerekiyor. Buraya dilerseniz taksi ile dilerseniz de

deniz kenarından yaklaşık yarım saat yürüyerek ulaşım sağlayabilirsiniz. Fiyatlar ne ucuz ne pahalı ayrıca servis ve yemek kalitesi oldukça başarılı. Eğer gitmeyi düşünüyorsanız rezervasyon saatini gün batımını seyredecek şekilde ayarlayın ve mümkünse iskeleden yer ayırmalarını söyleyin. Şehrin belki de en güzel konobası, körfezin diğer tarafında yer alan ve taksi kullanarak gidebileceğiniz **Konoba Catovica Mlini** isimli restoran. Burası ormanın içerisinde, ortasından nehir geçen dev bir çiftlik alanı. Eğer doğayla iç içe unutulmaz bir akşam yemeği yemek istiyorsanız buraya mutlaka rezervasyon yaptırmalısınız. Yine şehrin en çok tercih edilen deniz kenarı restoranlarından birisi de **Konoba Akustik**. Karadağ'ın en iyi şarabı olan **Vranac** şaraplarını deneyebileceğiniz, manzara eşliğinde lezzetli yemekler yiyebileceğiniz ve fiyat-performans dengesi açısından sizi tatmin edecek, sıcak bir ortama sahip hoş bir restoran. Eğer şehir merkezinden uzaklaşmak istemiyor ancak yine de deniz kenarı bir yer olsun istiyorsanız; en iyi seçeneklerden birisi marinada bulunan **Galion** isimli restoranda onlarca farklı çeşitte deniz ürünü bulabilirsiniz. Fiyatlar standart restoranların üzerinde ancak yine de lezzet ve konum açısından gayet tatmin edici. Konoba denilen geleneksel restoranların hepsi deniz kenarında değil, eğer Stari Grad denilen eski şehir bölgesinde olsun istiyorsanız **Konoba Scala Santa** isimli restoran otantik ortamı ve lezziz yemekleri ile kesinlikle memnun ayrılmanızı sağlayacaktır. Burası da şehrin en popüler restoranlarından birisi, fiyatlar ortalamasının biraz üzerinde ancak sunduğu ambiyans oldukça keyifli. Son olarak eski şehrin göbeğinde, katedral meydanında bulunan **Dekaderon** isimli restoran da her daim kalabalık olan, hem yemeğinizi yiyebileceğiniz hem de meydanı seyredebileceğiniz hoş bir restoran. İlla ki yemek yemeniz gerekmiyor, derseniz sadece içecek sipariş edebilir ve meydanın keyfine varabilirsiniz. Unutmadan; eğer Kotor'un da dahil olduğu tüm Boka Körfezi'ni yukarıdan gören bir yerde, nefes kesici manzaralar eşliğinde yemeğinizi yemek isterseniz, Kotor'un yaklaşık 40-50 kilometre uzaklığında, tüm körfeze hakim bir dağın tepesine konuşlanan **Restaurant Nevjesta Jadrana** size daha önce gördüğünüz manzaraları unutturacaktır. Buraya gitmek için mutlaka aracınız olmalı veya taksiye binmelisiniz çünkü dağ yollarından geçilerek, çok meşakkatli bir yolculuk sonrası ulaşıyor. Kotor'un yerel buraları çok lezzetli hem de fiyat açısından gayet makul, marketlerde 2-2.5 Euro, restoranlarda ise 3-4 Euro civarı. Sadece bira değil, şehirde gözle görülür bir İtalyan etkisi olduğu için bana göre Kotor'da içebileceğiniz en güzel içki **Aperol Spritz** isimli kokteyl. Stari Grad denilen eski şehir bölgesinde göreceğiniz kafe ve restoranların birçoğunda bulabilirsiniz, fiyatı 7-8 Euro civarı. Eğer kahve olmadan asla diyorsanız da şehrin iyi kahvecisi, yine eski şehir bölgesinde bulunan **Caffe Bandiara**.

GECE HAYATI: Eğer benim konakladığım **Old Town Hostel East Wing** isimli hosteli tercih ederseniz gece hayatı konusunda oldukça rahat edersiniz çünkü hostel çalışanları özellikle hafta sonları hostelde konaklayan kişilere tek tek sorarak eğlence organize ediyor. Sadece mekanlara değil aynı zamanda tekne partilerine de götürüyorlar ve fiyatlar gayet makul. Eğer mekana götüreceklerse zaten herhangi bir ücret talep etmiyorlar, hostelin önünde herkes bir araya geliyor ve toplu bir şekilde şehrin popüler barlarına gidiliyor. Genellikle **Letrika** isimli mekan tercih ediliyor çünkü en popüler olanlardan birisi. Dediğim hostelde konaklayamayacak olsanız bile siz de gece hayatı için bu mekanı not edin. Eğer konaklama

yaptığınız hostelde veya otelde pub crawl organizasyonu varsa sakın kaçırmayın derim. Pub crawl şöyle bir şey; tahmini 20 Euro ücret ödüyorsunuz ve bir bilet alıyorsanız, sizinle birlikte bilet alan diğer insanlarla rehber eşliğinde şehrin en popüler publarını dolaşiyor ve her gittiğiniz yerde 1-2 saat eğleniyorsunuz. Her mekanda bir içecek ücretsiz oluyor. Bu bahsettiğim popüler publar; **Letrika**, **Bokun Pub** ve **Havana** isimli mekanlar. Bunların tamamı Stari Grad denilen bölgede, hostelin çok yakınlarında yer alıyor. Kotor'da asıl eğlence publarda dönüyor ama siz illa ki gece kulübü olsun istiyorsanız, şehrin en büyük ve en popüler gece kulübü; Stari Grad içerisinde göreceğiniz, ünlü djlerin elektronik müzik performansları eşliğinde dans edebileceğiniz **Maximus**. Eğer gidecekseniz hafta sonunu beklemeniz gerekiyor ayrıca giriş ücretli ve erkekler damsız alınmıyor. Eğer rock müzik dinlemeyi seviyorsanız iyi grupların sahne aldığı **Old Town Pub** tam size göre. Yemek servisi de olan bu mekanın fiyatları gayet makul. Sakin bir yer olsun, kafamızı dinleyelim veya soft müzikler eşliğinde muhabbet ederken şarabımızı yudumlayalım diyorsanız gitmeniz gereken yer **Old Winery Wine Bar**. Bu saydıklarımı beğenmezseniz, Stari Grad sokaklarında gezerken gözünüze kestirdiğiniz herhangi bir mekanı da tercih edebilirsiniz.

ALIŞVERİŞ: Eğer Karadağ'a özgü hediyelik eşya almayı düşünüyorsanız; **Rakija** denilen rakı, ülkenin en ünlü şarabı olan **Vranac** şarabı, **Kapa** denilen geleneksel şapka, yöresel peynirler ve antika eşyalar en iyi seçenekleriniz olacaktır. Şehrin figürü **kedi**, bu yüzden hediyelik eşya mağazalarında çoğunlukla kedi biblosu ve kedi figürleri olan eşyalar satılıyor. Buzdolabı magneti haricinde Kotor'a özgü alabileceğiniz spesifik hediyelikler sadece bu biblolar. İlla ki bir şeyler almak istiyorsanız Kotor'lu ressamalara ait Kotor Körfezi tablolarından da alabilirsiniz. Market alışverişi yapmayı düşünüyorsanız otobüs terminali yakınlarında büyük bir süpermarket var, oradan ihtiyaçlarınızı temin edebilirsiniz. Eğer denk gelirsiniz Old Town girişinde, limanın hemen karşısında kurulan halk pazarına mutlaka uğrayın, yerel halkın yetiştirdiği organik meyve ve sebzelerden veya etnik kıyafetler ile antika eşyalardan satın alabilirsiniz.

KOTOR GEZİLECEK YERLER;

Karadağ'ın incisi olan Kotor, ülkenin kıyı kesiminde yer alan önemli şehirlerinden birisi. Adını ise Boka Koyu içerisinde yer alan Kotor Körfezi'nden alıyor. Sahip olduğu eşsiz doğal güzelliği sayesinde genellikle Norveç fiyortlarına benzetilir ki zaten Akdeniz'in ve Güney Avrupa'nın en büyük fiyordur burasıdır. Oluşum itibari ile olmasa bile görüntü olarak fiyort kabul edilir. Konum olarak körfezin en uç noktasında bulunuyor, yani Boka Koyu'na boğazdan girildiği andan itibaren Kotor'a ulaşana kadar Perast, Tivat ve Herceg Novi daha birçok körfez

şehri görülüyor. Körfezde yapılan arkeolojik çalışmalara göre Kotor'un geçmişi tarih öncesi devirlere kadar uzanıyor ve M.Ö 168 ile M.S. 476 yılları arasında bu bölgede hüküm süren Romalılar tarafından kurulduğu düşünülüyor. Slovenlerin Balkanlara yerleşmesi ile birlikte 1185 yılında Nemanjic Sırp Krallığına ait bir şehir olarak Kotor adını almış. 1371 yılında Macarların eline geçen Kotor, geçen 20 yılın ardından 1391 yılında ise Bosna Kralı I. Tvrtko tarafından fethedilmiş. Daha sonra sırasıyla; Moor Cumhuriyeti'ne, Avusturya-Macaristan Krallığına ve Yugoslavya'ya bağlı kaldıktan sonra en nihayetinde 2006 yılına gelindiğinde ise Karadağ'a bağlı bir şehir olmuş. Yıllar boyunca farklı krallıklar ve ülkeler tarafından yönetildiği için başta Romanesk, Gotik ve Barok stiller olmak üzere oldukça zengin bir mimariye ve kültürel çeşitliliğe sahip.

Venediklilerin 15 ve 17. yüzyıllar arasında inşa ettiği devasa surlar ve açılan derin hendekler ile korunan, aynı zamanda UNESCO Dünya Kültür Mirası Listesi'ne alınan tarihi Old Town bölgesi ile tam bir Orta Çağ şehri olan Kotor, yüksek dağların eteğine ve dolambaçlı bir boğazın son noktasına kurulduğu için dönemin en güvenli ve ele geçirilmesi en zor şehirlerinden birisi olmuş. Osmanlı Devleti bile 16. Yüzyılda, çevresinde yer alan birçok şehri fethetmiş olmasına rağmen aylarca süren kuşatmalara rağmen Kotor surlarını aşamamış ve o dönem Venediklilere ait bir kale olan Kotor'u hiçbir zaman ele geçirememiş. Günümüzde Adriyatik Denizi'nde seyreden büyük yolcu gemilerinin ve yatların uğrak noktalarından birisi olması ayrıca Balkanlar turu yapan turistlerin de en fazla tercih ettiği şehirlerden biri olması sayesinde ülkenin ekonomik anlamda en büyük gelir kapısı denilebilir. Sadece deniz, kum, güneş olsun isteyen veya tarihi yerleri gezmeyi sevenler için değil aynı zamanda doğa ve su sporları ile ilgilenen maceraperestler ve bisiklet turu meraklıları için de en uygun adreslerden birisi.

Old Town Bölgesi (Stari Grad-Eski Şehir): Kotor'da gezilecek yerlerin tamamına yakını Stari Grad denilen bölgede yer alıyor. Surların iç kısmına girdikten sonra şehrin önemli Orta Çağ eserlerini birkaç sokak aralıklarla göreceksiniz. Sadece gezilecek yerler değil, hosteller, oteller, restoranlar, kafeler, barlar ve mağazalar da bu bölgede bulunuyor. Eğer yaz döneminde giderseniz eski şehrin dar sokaklarında yürürken zorluk çekebilirsiniz çünkü Kotor'a gelen bütün turistler Old Town bölgesinin ara sokaklarında yürüyor olacaktır. Stari Grad denilen bölge; 5 kilometre uzunluğunda, 20 metre yüksekliğinde ve 10 metre genişliğindeki surlar ile çevrilmiş. Bu surların önlerine de derin hendekler kazılmış. Bu sayede tam bir Orta Çağ tarzı kale-şehir haline gelmiş ve uzun yıllar boyunca fethedilememiş. Kotor'a yıllar boyunca farklı devletler hakim olmuş ancak 1420-1797 yılları arasında yaklaşık 400 yıl Venedikliler tarafından yönetildiği için eserlerin büyük çoğunluğu Venediklilerden kalma. Yani mimari açıdan tam anlamı ile Venedik mimarisi denilebilir. Eski şehir bölgesinin sadece ara sokaklarını ve meydanlarını göreyim dersanız birkaç saatte gezebilirsiniz ancak sindire sindire gezmek için en az 1 tam gününüzü ayırmanız gerekiyor. Zaten hakkı da budur çünkü gezip görmeniz gereken onlarca yer ve yemeklerini tatmanız gereken birçok restoran

bulunuyor. Akdeniz'in en iyi korunmuş Orta Çağ şehirlerinden birisi olan Kotor Stari Grad bölgesine 3 farklı kapıdan girilebiliyor, bunlar; deniz tarafına bakan ve ana giriş kapısı olan 1555 tarihli Deniz Kapısı (Sea Gate), Skurda Nehri üzerinden bir köprüyle bağlanan 1540 tarihli Kuzey Kapısı, üçüncüsü ise otobüs terminali tarafında yer alan ve aynı şekilde girişinde hendek bulunan yine 1540 tarihli Güney Kapısı. Bu kapıların hangisinden giderseniz girin, yol sizi şehrin ana meydanı olan Tryphon Cathedral Meydanı'na çıkaracaktır.

Kampana Kulesi (Kampana Tower): Stari Grad denilen eski şehri çevreleyen surların Kuzey cephesinde, Skurda Nehri kenarında göreceğiniz bu enine geniş olan eğimli kule, kuzey ve güneybatı tarafından gelen saldırılara karşı koymak için 13. yüzyılda inşa edilmiş. Bu kulenin diğerlerinden farkı ve önemi ise nehrin körfeze girdiği yere, yani tam anlamı ile stratejik bir noktaya inşa edilmiş olması. Kulenin diğer ucunda yer alan Bembo isimli burç da aynı şekilde şehrin savunma mekanizmasının en önemli parçalarından birisi. Kampana Kulesi'nin inşasından sonra aynı noktaya, körfezden şehre erişim sağlanabilmesi için Kuzey Kapısı (Nehir Kapısı olarak da biliniyor) inşa edilmiş. Kuzey Kapısında bulunan köprüde fotoğraf çekmek, şehrin en önemli turistik aktivitelerinden birisi, aklınızda bulunsun.

St. Tryphon Cathedral (Kotor Katedrali): Burası artık Kotor şehrinin simgesi haline gelmiş, aynı zamanda eski şehir bölgesinde görebileceğiniz en eski ve en kutsal yapılardan birisi. Stari Grad bölgesine girdikten sonra muhtemelen ara sokaklarda kaybolacaksınız çünkü labirent gibi birbirine bağlanan onlarca dar sokak var. Bu sokakların eninde sonunda çıkacağı yer Kotor Katedrali ve Katedral Meydanı olacaktır. Bu meydan tam olarak eski şehrin göbeği ve restoranlar, barlar, kafeler ve mağazaların merkez üssü. Şehirde bulunan Hırvat Katoliklerin ibadet yeri olan, şehrin koruyucusu ve hamisi Aziz Tripun'a adanmış Romanesk mimari tarza sahip katedralin yapılış tarihi 1166 ve içerisinde Sveti Tripun'un kemikleri sergilendiği için çok daha kutsal bir anlam taşıyor. Katedral içerisinde oldukça zengin bir koleksiyon da sergilendiğinden aynı zamanda müze olarak hizmet veriyor, bu yüzden giriş ücreti 2 Euro. İçeriye gezdikten sonra eğer dilerseniz katedralin kulesine de çıkabilir ve eski şehri tepeden seyredebilirsiniz.

Sveti Luka Kilisesi (Church of Sveti Luka): Stari Grad içerisinde bulunan en önemli kiliselerden birisi de; Romanesk ve Bizans tarzının en iyi örneklerinden biri sayılabilecek Aziz Luka Kilisesi. 1195 yılında Katolik Kilisesi olarak inşa edilen yapı, 1657'den 1812'ye kadar Katolik ve Ortodokslar tarafından ortaklaşa kullanılmış. Daha sonra ise tamamen Ortodokslara hediye edilmiş. Bu özelliği ile Hırvat ve Sırp ilişkilerinin simgesi haline gelmiş. İçerisinde yer alan 12. Yüzyıldan kalan freskler ve 17. Yüzyıldan kalan ikonalar, 1979 yılında meydana gelen büyük Karadağ depreminden en az hasarla kurtulan bu kiliseyi olduğundan daha da anlamlı daha da özel kılıyor. 1930 yılına kadar vefat eden Kotorlular buraya defnedildiği için kilisenin zemini mezar taşlarından oluşuyor. Kilisenin olduğu yer aynı zamanda St Lucas Meydanı olarak biliniyor, etrafında görülecek daha birçok eski yapı mevcut.

Silah Meydanı ve Saat Kulesi (Square of Arms & Clock Tower): Eski şehrin ana giriş kapısı olan Sea Gate isimli Deniz Kapısı'ndan girdikten sonra yol sizi direkt olarak Silah Meydanı'na çıkaracak. Burası şehrin en hareketli ve en keyifli meydanlarından birisi. Birçok tarihi yapıyı, biranızı yudumlayabileceğiniz kafeleri, leziz yemekleri olan restoranları ve alışveriş yapabileceğiniz mağazaları bir arada görebileceğiniz nefis bir meydan. Tüm ihtişamı ile meydanı gözetim altında tutan ve şehrin simge yapılarından birisi olan Saat Kulesi 1602 yılında Barok ve Gotik mimarinin bir sentezi olarak inşa edilmiş ve ilk yapıldığında sadece bir yüzünde saat varmış. Fransız işgalinden sonra güneye bakan yüze bir saat daha eklenmiş. Kesme taşlar ile örülerek inşa edilen kule yıllar boyu meydana gelen depremlerden dolayı gün geçtikçe batıya doğru eğilmiş. Ön cephesinde Karadağ Prens ve ailesine ait olan bir arma bulunan kulenin önünde; suçluların bağlanarak teşhir edildiği, utanç anıtı olarak bilinen, piramit şeklinde bir taş bulunuyor. Buraya Silah Meydanı denilmesinin sebebi ise; Venediklilerin uzun yıllar boyunca bu meydanda yer alan iki binayı silah ve barut depolamak için kullanmış olması.

St. Nikola Kilisesi: St. Luka Meydanı'nda yer alan Aziz Nikola Kilisesi, yapımına 1902 yılında başlanılan ve 7 yılda tamamlanabilen, Bizans stiline sahip bir Sırp Ortodoks Kilisesi. Burada bulunan 1540 tarihli eski kilisenin kalıntılarının üzerine inşa edilmiş. İkiz kubbeleri ve renkli iç duvarları ile şehrin en fazla fotoğraflanan, aynı zamanda en fazla ziyaret edilen dini yapılarından birisi.

Karampana Çeşmesi (Karampara Fountain): Eski şehrin ara sokaklarında karşınıza çıkacak olan bu dökme demirden yapılmış ilginç çeşme, kesin olmamakla birlikte 17. veya 18. yüzyıldan kalma. Kimin yaptığı bilinmiyor ancak bilinen tek gerçek, geçmişte Kotor şehrinin tek tatlı su kaynağının bu çeşme olması.

Pima Sarayı: Silah Meydanı'na çok yakın bir konumda, Un Meydanı'nda yer alan ve yeşil pencerelerinden tanıyacağınız Pima Sarayı, Kotor'un soylu ailelerinden birisi olan Pima Ailesi'ne ait bir saray. Orijinali 1667 yılında meydana gelen depremde tamamen yıkılmış ve 17. yüzyılda aslında uygun olarak tekrar inşa edilmiş. Şehrin en göz alıcı yapılarından birisi olan Pima Palace; Kotorlu ustaların elinin emeği gözünün nuru olan demir işlemeli balkonu, kemerli sütunları, 12 konsol üzerine yapılan pencereleri ve ana kapının üzerinde göreceğiniz Pima ailesinin hanedan armasını tutan iki melek figürü ile Rönesans ve Barok mimari sentezinin eşsiz örneklerinden birisi. Günümüzde eğlence mekanı olarak hizmet veren Pima Sarayı'nı incelemeyi geçmeyin.

Denizcilik Müzesi (Maritime Museum): Boka Denizcilik Birliği tarafından 1880 yılında kurulan ve Kotor'un en fazla ziyaret edilen müzesi diyebileceğimiz Denizcilik Müzesi; yine Stari Grad bölgesinde, bir asilzade sarayı olan Grgurina Sarayı içerisinde yer alıyor ve denizcilik ile alakalı oldukça zengin bir koleksiyona sahip. İçerisinde; denizcilikte kullanılan materyaller, 9. yüzyıla ait teknik aletler, geleneksel kıyafetler, madeni paralar, mücevherler, kemerler, saatler, 17. ve 18. yüzyıla ait silahlar, kılıçlar, uniformalar, gemi maketleri, mobilyalar, antika tablolar, önemli kaptanlara ait koleksiyonlar vs. sergileniyor. Giriş ücreti 4 Euro olan bu müzeyi

mutlaka ziyaret etmeli, Kotor'un hem tarihsel hem de kültürel geçmişini yakından görmelisiniz.

Napolyon Tiyatrosu (Napoleon Theatre): Balkanlar'da inşa edilen ve 19. yüzyılın sonlarına kadar işlev gören ilk tiyatrolardan biri olan Napolyon Tiyatrosu ilk olarak 1762 yılında askeri idare binası olarak yapılmış ve yıllar boyunca farklı alanlarda kullanılmış. Fransızlar şehre hakim olduktan sonra burayı tiyatroya çevirmiş ve çeşitli oyunlar sergilenmiş. 20. Yüzyılda gelindiğinde belediye binası olarak kullanılmaya başlanmış ve günümüzde ise Hotel Cattaro'nun resepsiyonu olarak kullanılıyor.

Kotor Castle (St. John's Castle – Sveti İvan Castle – St. Giovanni Castle): Eminim birçoğunuz Kotor'u bu kaleden çekilen fotoğraflarla tanıdınız. Eğer Kotor'a gitmeye karar verdiyseniz de muhtemelen Kotor Kalesi'nden çekilen fotoğraflardan etkilenerek bu kararı verdiniz. Her ne şekilde olursa olsun, Kotor'a gitmeli ve bu kaleye tırmanarak manzarayı kendi gözünüzle görmelisiniz. Kaleye çıkmak oldukça meşakkatli çünkü yaklaşık 1300-1350 civarı merdiven tırmanmanız gerekiyor. Merdivenlerin başı ile sonu arasındaki mesafe tam olarak 1200 metre. Merdivense kolay çıkılır demeyin, hem çok dik hem basamakların araları çok açık hem de çok kaygan. Tabi bunlar gerçekten oraya çıkıp manzarayı seyretmek isteyenler için zerre önemi olmayan detaylar. Gittiğiniz zaman 60-70 yaşında yabancı turistlerin canla başla kaleye tırmandığını ve doya doya manzara seyrettiğine şahit olacaksınız. Buraya tırmanma ile alakalı birkaç önemli husus var. Öncelikle merdivenlerin hemen başında bir bilet gişesi bulunuyor ve giriş ücreti 8 Euro ancak görevli sabah 8'de geliyor. Yani erken kalkar ve saat 8'den önce tırmanmaya başlarsanız, bu ücreti ödemiyorsunuz. Gişe dediğim yerde kapı yok, sadece turnike var ve altından veya üstünden geçebiliyorsunuz. Kaleye tırmanacağınız merdivenlerin girişi Silah Meydanı'nın hemen arkasında, kime sorsanız gösterir. Eğer kendinize güveniyorsanız Kuzey Kapısı'nın az ilerisinden, Scurda Nehri'nin sonundan başlayan patika yolu kullanarak yaklaşık 6 saatlik bir trekking rotası ile kaleye arka taraftan da tırmanabilirsiniz. Bu yürüyüş rotasını takip ettiğinizde, bir süre sonra kaleye tırmanmak için sağa döneceksiniz, eğer ben kaleye çıkmak istemiyorum devam etmek istiyorum dersanız yaklaşık 8-10 saat süren bir yürüyüşün sonunda **Top Of The Old Kotor Fort Trail** denilen, Kotor da dahil olmak üzere bütün Boka Körfezi'ni tepeden gören, nefes kesici manzaralar sunan zirveye ulaşabilirsiniz. Kaleye çıktığınız zaman Kotor tarafına değil de dağ tarafına bakarsanız, bahsettiğim tepeye tırmanan insanları görebilirsiniz. Klasik yöntem olan merdiveni takip ederseniz; karşınıza ilk olarak dua edilen küçük sunaklar, yaklaşık 100 metre sonra 1518 yılında inşa edilen **Church of Our Lady of Remedy** isimli kilise, ardından kalenin alt burcu ve daha sonra yapımına 9 yüzyılda başlanılan ve 15. yüzyıla kadar çeşitli eklemeler, güçlendirmeler yapılan bir Orta Çağ yapısı olarak nitelendirebileceğimiz, denizden yaklaşık 280 metre yukarıda yer alan Giovanni Kalesi'nin ana binasının kalıntıları çıkacak. Yukarı tırmanırken her mola verdiğinizde manzaraya biraz daha hayran kalacak ve hemen en tepeye ulaşıp, en geniş görüntüye bakmak isteyeceksiniz. Eğer herhangi bir sağlık sorunuz yoksa yukarıya tırmanmanız, manzarayı seyretmeniz ve inmeniz ortalama 2-2.5 saat sürecektir. Yaz döneminde gitmişseniz kesinlikle öğle saatlerinde tırmanmayın çünkü çok terleyecek ve

yukarıya çıktığınızda da tepenize inen güneşten ötürü yeterince vakit geçiremeyeceksiniz. Bu yüzden benim tavsiyem kimseler yokken ve hava henüz ısınmamışken, saat 07.00-08.00 arası tırmanmaya başlayın ve öğle sıcaklığı çıkmadan önce geri inin. Sabah erken kalkmam diyorsanız öğleden sonra çıkın ve gün batımını seyrettikten sonra inin. Tabi bu durumda hem para ödemek zorunda kalacak hem de hava karardığı için inerken zorlanacaksınız. Gün batımını seyretmek için değer mi diye sorarsanız, kesinlikle değer derim. Yanınıza her halükârda yetecek kadar su almayı ve tabanı kaymayan bir ayakkabı giymeyi unutmayın.

Kotor Körfezi (Bay of Kotor): Kotor'a Mostar'dan otobüsle gittim ve daha otobüs Boka Koyu'na girer girmez hemen koşa koşa gidip ön koltuğa oturdum çünkü suyu gördüğümüz ilk andan itibaren muhteşem manzaralar başlıyor. Kotor'a ulaşına kadar adeta cama yapıştım ve her geçen dakika biraz daha hayran oldum, biraz daha şükrettim. Kotor hem eski şehir bölgesi hem de denizi ve doğal alanları ile bugüne kadar gördüğüm en güzel şehirlerden birisi. Kesinlikle yine gideceğim çünkü 3 gün kalmama rağmen Kotor'a doyamadım. Boka Koyu, Adriyatik Denizi'nin en dolambaçlı bölümünü oluşturuyor ve antik çağlardan beri sahil yolunun her döndüğü yere bir şehir kurulmuş. Kotor, Risan, Tivat, Perast, Prčanj ve Herceg Novi bu bölgenin en iyi korunmuş Orta Çağ şehirleri. Hepsi birbirinden güzel ve cezbedici, hangisine gitseniz ayrılmak istemiyorsunuz. Kotor Doğal Tarihi ve Kültürel Bölgesi 1979 UNESCO Kültür Mirası Listesine alınmış ancak diğer şehirlerde de hatırı sayılır miktarda tarihi yapı bulunuyor. Kotor Körfezi olarak tanımlanan bölge aynı zamanda Orenj Dağları'ndan gelen nehrin oluşturduğu kanyon olarak da biliniyor. Kotor Körfezi'nde görülen deniz ise, Adriyatik Denizi'nin altında akan nehrin devamı olduğu için su yılın her dönemi soğuk. Tabi yüzülemeyecek kadar değil, Eylül ayında dahi üşümeden denize girebilirsiniz.

Körfezi gezmek için birçok farklı alternatifiniz var. Eğer araba ile gitmişseniz zaten kafanız rahat, körfez boyunca bütün şehirlere uğrayabilirsiniz. Benim gibi otobüsle gitmişseniz; ya tekne turlarına katılacaksınız, ya tekne kiralayacaksınız, ya taksi tutacaksınız, ya motosiklet kiralayacaksınız, ya da bisiklet kiralayacaksınız. Ben ilk başta motosiklet kiralamak istiyordum ama hem pahalı geldi hem de pek keyif alamayacağımı düşündüm. Bu yüzden tercihim bisikletten yana kullandım. Marinanın hemen karşısında, Güney Kapısı'nın yan tarafında bulunan **OASIS RENT A CAR** isimli işyerinden araba, scooter, bisiklet veya tekne kiralayabilirsiniz. Bisikletin günlük kirası 10 Euro ve saat 19.00'a kadar teslim etmeniz gerekiyor. Kotor'dan çıktıktan sonra sırasıyla; Dobrota, Orahovac, Drazin, Perast, Risan, Strp şehirlerini görüyor ve en son Kamenari'ye geldiğinizde yarım 'O' çizmiş oluyorsunuz. Kamenari'de feribot terminaline ulaşıp boğazı geçmek için feribot bileti alıyor ve bisikletinizle, motosikletinizle veya arabanızla feribota biniyorsunuz. Karşıya geçtikten sonra aynı şekilde sahil yolunu takip ederek Donji Stoliv kasabasından geçiyor ve yol boyu otelleri, pansiyonları, kiralık evleri, restoranları vs. görerek Kotor'a geri dönüyorsunuz. Tabi bu rotayı yapmak gün boyu sürüyor ve yol her daim düz değil. Toplam mesafe yaklaşık 45 kilometre. Karayolunu kullandığınız için hem biraz riskli hem de yorucu oluyor ama kesinlikle görülen manzaralara değer. Bisiklet kiralarken koruyucu ekipman istemeyi unutmayın, ne olur ne olmaz. Yol boyunca mola verebileceğiniz birçok yer var, sadece kasabalar değil aynı zamanda

deniz kenarına yerleştirilen banklarda da soluklanabilir ve körfez manzarasını seyredebilirsiniz. Ben nc günümde taksi ile plaja giderim diye düşünmüştüm ama bisikletle körfez turu yaptığım esnada gördüğüm bütün temiz iskelelerde mola verdim ve şortumu giyip denize atladım. Size de böyle yapmanızı tavsiye ederim, plajlarda sahil genellikle taşlı oluyor ama böyle gezerken yere temas etmeden direkt denize atlayabileceğiniz asma iskeleler bulabiliyorsunuz. Eğer rahatınıza dşknseniz ve paranız da varsa hiç bisiklet, motosiklet uğraşmadan direkt olarak tekne kiralayabilirsiniz. Eğer belli başlı yerleri göreyim diyorsanız marinadan kalkan tekne turlarına göz gezdirebilirsiniz. Birçok farklı alternatif var ve fiyat pazarlığa açık. Körfezde yapılan tekne turları yaklaşık 2.5 saat sürüyor ve fiyat ise sunulan imkanlara göre 15-20 Euro arasında değişiyor. Tekne turunda adaları görüyor ve körfezin iç kısımlarında küçük bir tur attıktan sonra marinaya dönüyorsunuz.

Kayaların Leydisi (Our Lady of the Rocks): Kotor'un yan komşusu olan Perast kasabasının hemen karşısında iki farklı ada bulunuyor. Mavi kubbeli kilisenin olduğu adanın ismi Our Lady of the Rock yani Kayaların Leydisi. Efsaneye göre; körfezde seyreden balıkçılar denizin ortasında, bir kayanın üzerinde Madonna ikonası (Hz. Meryem ve Hz. İsa'nın tasvir edildiği tablo) bulurlar. Bunun ilahi bir mesaj olduğunu düşünen balıkçılar, her deniz seferinden döndüklerinde bu heykelin olduğu kayanın yanına bir kaya daha getirip bırakırlar. Uzun yıllar boyunca bu gelenek devam eder ve en nihayetinde burada yapay bir ada oluşur. Bu adanın üzerine balıkçılar tarafından 1484 yılında bir Ortodoks ibadethanesi yapılır ancak bölgeyi ele geçiren Venedikliler 1630 yılında Ortodoks ibadethanesinin olduğu yere Katolik Kilisesi yaparlar ve adayı genişletirler. Zamanla balıkçıların taş atma geleneği her yıl 22 Temmuz'da kutlanılan **Fasinada** adında bir festivale dönüşür ve Perast kıyılarından denize açılan tekneler adaya taş atıp geri dönerler. Ada üzerinde kilisenin haricinde bir de Perast tarihi ile ilgili geniş bilgiler bulabileceğiniz, 17. yüzyılda yaşamış nl Perast'lı Barok ressam Tripo Kokolja'ya ait 68 adet tablonun sergilendiği bir müze bulunuyor. Müzenin en kıymetli parçası; Jacinta Kunic-Mijovic'in denizci olan eşi için dokuduğu ve 25 yılda tamamlandığı duvar halısı. Mijovic'in eşi denizden dönememiş, kendisi de altın ve gümüş iplikler ile dokuduğu halıyı tamamladıktan sonra kr olmuş. Rivayete göre halıyı dokurken kendi saçının tellerini de ipliklere eklemiş. Kilisenin giriş creti 1 Euro ve omuzları kapatan kıyafetiniz yoksa içeri giremiyorsunuz. Ulaşım Kotor'dan kalkan 2 saatlik tekne turları veya Perast'tan bineceğiniz tekneler ile sağlanıyor. Perast iskelesinden kalkan küçük teknelerin adaya gidiş dönüş creti 5 Euro. Kotor'dan kalkan tekne turlarının creti de 15-20 Euro arasında ve ada ile birlikte körfez turu yaklaşık 2.5 saat sürüyor. Kilisenin ziyaret saatleri 07.00-19.00 arası, aklınızda bulunsun.

St George (Sveti Dorde) Adası: Our Lady of the Rocks Adası'nın hemen yanında göreceğiniz, çevresinde Selvi ağaaları olan taş kilisenin yer aldığı, Kayaların Leydisi'nin aksine doğal bir oluşum olan adanın ismi St George (Sveti Dorde) Adası. şehir Fransızların hakimiyetinde iken 1813 yılında İngiliz ve Sicilya Deniz Kuvvetleri tarafından Cattaro Kuşatması ile ele geçirilen ve üzerinde 12. yüzyıldan kalma **Saint George Benedictine Manastırı** bulunan ada, uzun yıllar boyunca Kotor ve Perast'ta yaşayan soylu ailelere mensup bireylerin gömüldüğü mezar alanı

olarak kullanılmış. Bu sebeple **Ölüm Adası** olarak da biliniyor. Günümüzde sadece dini amaçlar için kullanılıyor olmasından dolayı turistik ziyaretlere kapalı. Efsaneye göre adayı ele geçiren Fransız ordusundan Ante Slovic adında bir asker ile Perast'lı Katica Kalfic adında bir kız birbirlerine aşık olurlar. Savaş sona erdiğinde evlenmeyi düşünüyorlardır ancak son anda patlak veren bir isyanı bastırmak isteyen Napolyon, Ante'ye emir verir ve Perast'a bir top atmasını ister. Ante topu ateşler, Perast'ı vurur, isyan sona erer ancak Ante'nin vurduğu yer Katica'nın evidir. Katica'nın cenazesini adaya getiren Ante ona burada bir mezar yapar ve kendisi de ölünce yanı başına gömülür. O günden itibaren Sveti Dorde Adası soyluların gömüldüğü bir mezarlık olur.

Perast: Kotor'un yan komşusu olan Perast aslında başlı başına, ayrı bir bölüm açarak anlatılması gereken bir yer çünkü burası da Kotor gibi bir körfez şehri. Sadece Kotor kadar büyük değil. Kotor'dan yaklaşık 15 kilometre uzaklıkta bulunuyor yani bisikletle bile gidebilirsiniz ki ben öyle yaptım. Eğer toplu taşıma kullanmak isterseniz 1 Euro vererek otobüse binebilirsiniz, otobüsler yarım saatte Perast'ta oluyor. Tıpkı Kotor gibi her yıl binlerce turist çeken küçük bir kasaba, Kotor'a kadar gitmişken mutlaka uğramalısınız. Yarım günde her yerini gezebilirsiniz. Eğer Kayaların Leydisi Adası'na gitmeyi düşünüyorsanız zaten küçük teknelere binmek için Perast'a gelmeniz gerekiyor. Perast'ın sahili denize girmek isteyenler için en iyi seçeneklerden birisi çünkü hem daha temiz hem de ince kumlu plajları var. Tıpkı Kotor gibi Venedik tarzı Barok ve Bizans stiline sahip taş binaları ve sarayları görebileceğiniz, dar sokaklarında keyifli bir yürüyüş yapabileceğiniz nefis bir kasaba. Eğer gün boyu deniz kenarında vakit geçirmek istiyorsanız hiç düşünmeden Perast'a gidin çünkü hem denizi ve plajları güzel hem de şehir merkezi sahilin dibinde yani her türlü ihtiyacınızı anında karşılayabilirsiniz. Eğer haritaya bakarsanız Perast'ın körfeze girilen boğazın hemen karşısında olduğunu görürsünüz, bunun sebebi; Perast kasabasının aslında Kotor'u korumak, düşmanın körfeze girmesini engellemek amacıyla kurulmuş bir yer olması. Artık düşman tehlikesi kalmadığında ise turistlerin akın ettiği bir tatil kasabası olmuş.

Kotor Hakkında Faydalı Bilgiler;

1- Öncelikle şu konuda bir anlaşalım; Kotor'a öyle günü birlik giderek yazık etmeyin, Kotor'un hakkı minimum 2 gün, eğer imkan varsa 3 gündür. Zaten 1 gününüz Stari Grad denilen eski şehir bölgesinde geçecek. En az yarım gün kaleye in çık yapacaksınız. Kalan zamanda da hem denize girer hem de Boka Körfezi'nde bulunan diğer kasabaları turlarsınız.

2- Yukarıda da bahsettiğim üzere ben Kotor Körfezi'ni bisikletle turladım. Evet, çok keyifli bir turdu ama bir o kadar da yorucu. Kiralanan bisikletlerin seleleri küçük ve körfez turu akşama kadar sürüyor, toplam mesafe yaklaşık 45 kilometre. Yani kalçanızda oluşacak ağrıyı siz hesap edin. Perast'a kadar yol düz, sahil kenarından geze geze gidiyorsunuz ama Perast'tan sonra iş ciddiye biniyor, otoyolun kenarından tırmana tırmana çıkıyor, sonra yokuş aşağı bisikleti salıyorsunuz. Eğer kondisyonunuz yoksa ertesi gün bacaklarınızı

hissetmeyeceğinizi garanti edebilirim. Bunlar olumsuz yanları ama göreceğiniz manzaralar ve yol üstünde uğrayacağınız plajlar için değer mi? Kesinlikle değer. Eğer yorulmadan gezmek istiyorsanız paraya kıyacaksınız ve motosiklet ya da araba kiralayacaksınız. Bisiklet turu yaparsanız da yola sabah erkenden, hava iyice ısınmadan çıkın çünkü öğlen olduğunda güneşin altında bisikletle yokuş tırmanmak çok zor olacaktır.

3- Kaleye tırmanmadan önce yeteri kadar suyunuzun ve atıştırmalığınız olduğundan emin olun. Yol üstünde su satan çocuklar var ama bir tane küçük su 2 Euro. Altı kaymayan bir ayakkabı seçin çünkü hem merdivenler hem de patika yollar kayıyor. Sabah 8'den önce çıkarsanız 8 Euro verip bilet almak zorunda kalmazsınız, hem de öğle sıcağı çıkmadan tepeye varmış olursunuz. Gün batımı için kalacaksanız telefonunuzun şarjı olsun veya yanınızda el feneri bulundurun çünkü iniş yolu çok karanlık olacaktır.

4- Karadağ'ın sayfiye yeri Budva'dır yani gerçek bir deniz tatili yapmayı istiyorsanız Budva'ya gitmeniz gerekiyor ancak şu an konumuz Kotor. Körfezin birçok yerinde plaj görebilirsiniz ama hepsi denize girmeye elverişli yerler değil. Örneğin eski şehir bölgesinin az ilerisinde göreceğiniz plajı kesinlikle tavsiye etmem çünkü hem deniz pis hem de taşlık. Kotor'da denize girebileceğiniz en güzel yerler Perast, Dobrota, Morinj ve Donji Stoliv kasabalarında bulunan plajlar. Bu saydığım yerlerde hem ince kumdan plajlar hem de taşlara ve yosunlara basmadan direkt denize atlayabileceğiniz iskeleler mevcut. Deniz suyu da Kotor sahillerine göre çok daha temiz. Benim yaptığım gibi bisikletle körfez turu yaparsanız bu plajların hepsinin önünden geçeceksiniz, hangisi hoşunuza giderse durup denize girebilirsiniz. Eğer Kotor'dan git gel yapmak isterseniz de taksiye veya otobüse binebilirsiniz. Körfezin en iyi plajı, konum olarak Kotor ile Perast arasında bulunan **Bajova Cula** isimli beach club. İnce kumdan plajı, şezlong, şemsiye, deniz bisikleti ve yeme-içme alternatifleri ile tüm beklentilerinizi karşılayabilecek kapasitede.

5- Eğer şehirle alakalı çok fazla araştırma yapmaya fırsatınız olmamışsa veya rehber ile gezmek istiyorsanız, ücretsiz yürüyüş turlarına katılabilirsiniz. Bu turlar genellikle Katedral Meydanı'ndan başlıyor, yerel bir rehber size tüm Stari Grad bölgesini gezdiriyor ve tur sonunda rehberle gönlünüzden koptuğu kadar bahşış veriyorsunuz. Eğer benim kaldığım hostelde kalırsanız, her gün saat 11 gibi hostel çalışanlarının rehberliğinde ücretsiz yürüyüş turları düzenleniyor. Başka yerler kalıyorsanız da sabah 9 veya 11'de Katedral Meydanı'nda toplanan yürüyüş gruplarına karışabilirsiniz.

6- Tüm kafe ve restoranlarda kablosuz internet bulabilirsiniz. Eğer 7/24 internetinizin olmasını istiyorsanız havalimanından veya şehirde bulunan şubelerin herhangi birinden Telenor firmasına ait veya Vodafone firmasına ait turist hatlarından satın alabilirsiniz. Vodafone turist paketleri; 15 günlük 500 Gb ücreti 5 Euro, 15 günlük 1000 Gb ücreti 10 Euro. Telenor firmasında ise yine turist paketleri 15 günlük 500 Gb için ücret 10 Euro. Tavsiyem 10 Euro verip 1000Gb almamanız çünkü 15 günde 500Gb interneti bile bitirebilecek bir babayiğit tanımıyorum.

7- Dil konusunda kesinlikle bir problem yaşamayacaksınız çünkü Avrupa'ya yakın olması ve genellikle Avrupalı turistler tarafından ziyaret ediliyor olmasından dolayı neredeyse herkes İngilizce biliyor. Gençler ve turistler ile muhatap olanlar çok iyi derecede biliyor.

8- Kotor, tam 400 yıl Venediklilerin hakimiyetinde kalmış bir şehir, bu yüzden mimari, kültür ve yemek konusunda fazlaca etkilenmiş olması kaçınılmaz bir durum. Venedikliler Kotor'a aynı zamanda maskeli karnavallarını da bırakmış. Her yıl Şubat ve Temmuz aylarında maskeli karnaval düzenleniyor, bu tarihlerde giderseniz kesinlikle kaçırmayın. Sadece insanlar için değil tekneler için de bir festival düşünülmüş, adı da Boka Night. Her yıl genellikle 3 Ağustos tarihinde insanlar küçük teknelerini süslüyor ve gecenin sonunda en beğenilen tekne birinci seçiliyor. Kutlama Stari Grad bölgesinde yapılan fener alayı ve havai fişek gösterisi ile son bulunuyor.

9- Kotor'un simgesi kedi ve Avrupa'da sokaklarda özgürce gezen kedileri görebileceğiniz nadir şehirlerden birisi. Hediyelik eşya mağazalarında kedi ile alakalı birçok farklı biblo veya hediyelik eşya bulabilirsiniz. Eğer kediler ile alakalı yeterince materyal göremezseniz, eski şehir bölgesinde bulunan Kedi Müzesi'ne gidebilirsiniz.

10- Karadağ, Avrupa Birliği'ne girdi girecek. Bu yüzden hala Türk vatandaşlarından vize istemiyorken Kotor ve Budva'ya gidin, görün. Hem vizesiz, hem Avrupalı ayrıca hem tarih hem deniz hem de İtalyan mutfağı var. Daha ne olsun. Euro kullanılıyor olmasına rağmen, denizi olan bütün Avrupa şehirlerinden ucuz. 2 gün Budva, 2 gün Kotor yapsanız bile yeter. Perşembe ve Cuma'yı hafta sonuna bağlayın, atlayın uçağa Podgorica'da inin ve otobüsle Kotor'a geçin, oradan da ver elini Budva.